

Prenumerationspris

1/1	år	Kr. 3:—
1/2	"	" 1:50

Utgiven av Svenska Folkförbundet.

Redaktör: Andreas Stahl, Riddaregatan 3, Reval.

UTKOMMER ALLA ONSDAGAR

Utlandet:

1/1	år	Kr. 4:—
1/2	"	" 2:—

Estlandssvenskarna behöva ovillkorligen en högre läroanstalt.

Under ett flertal år har man då och då i Kustbons spalter framhållit nödvändigheten av grundandet av ett gymnasium för svenskarna i Estland. De flesta svenskhetsbefrämjare här i landet äro av den åsikten, att vi svenskar onekligen med tiden helt och hållet bli efter och icke i längden kunna hålla jämna steg med landets övriga nationer, om vi icke lyckas skapa en kraftigare intelligent klass till motvikt mot de andra nationerna, som icke spara några medel, då det gäller dessa nationers höjande till högre kultur-nivå. Föreställ er bara, att tyskarna i Estland, som till antalet äro något mer än dubbelt så många som svenskarna (över 20.000), ha gymnasier i alla städer och i Reval mer än ett, och judarna här i landet, en nationalitet på 3000 personer, ha redan flera år haft ett högre läroverk. Svenskarna däremot ha fått nöja sig utan. Men i längden kan det icke gå så. Vi leva under en tid, då kraven på bildning dag från dag växa, och en nationalitet, som är i avsaknad av bildade krafter, är dock slutligen dömd till undergång. Det är sant: svenskarna äro jordbrukare och fiskare, men under vår tid skadar det icke, om det även bland jordbrukare och fiskare finns lärt folk, och varför skulle icke svenskar, som kommit så långt, kunna vara praktiserande läkare, advokater m. m. Dessutom behöva vi ju präster, lärare och kommunalsekreterare. Svenskarna behöva ett gymnasium även de såsom alla andra

nationaliteter i Estland. Och så småningom komma vi nog också så långt. Vårt lands skolformer göra det nog också möjligt, att fackbildningen samtidigt kan tillgodoses, en sak, som vi icke heller får lämna ur sikte, ty det praktiska spelar nog en stor roll just bland våra svenskar.

Öppandet av ett gymnasium för alla estlandssvenskar, som bo spridda och isolerade, är visserligen förenat med vissa svårigheter, men dessa svårigheter kunna övervinnas.

En annan gång skall jag något närmare utveckla frågan, huru problemet kan lösas på ett för alla estlandssvenskar mera tillfredsställande sätt. Frågan måste dock en gång lösas, och ju förr dess bättre. *Kustbo.*

Giftgasen — mänsklighetens fasa.

På försvarsministeriets och röda korsets initiativ anordnas i Reval på hippodromen den 25 d:s kl. 11. f. m. omfattande uppvisningar av gasskydd. Det är första gången som man anordnar gasskyddsuppvisning i så stor stil och avsikten därmed är att giva så många människor som möjligt en inblick i gaskrigets fruktansvärda verkningar och huru man skyddar sig mot gaserna.

I uppvisningen deltaga krigsskolan, röda korsets samariter och skyddskåren. Hela uppvisningen filmas för att sedan även kunna visas för bredare folklager. Demonstrationerna anordnas huvusakligen för att förklara två huvudfrågor.

Först vill man klargöra, hur räddningsarbetet är ordnat under gaskrig; för det andra försöker man åskådliggöra, vad varje medborgare bör veta, när fienden angriper staden med gasbomber.

För att göra "gaskriget" så naturligt och fullständigt som möjligt, bygger man på hippodromen en hel "stad." Människorna promenera på "stadens" gator, då plötsligt flygmaskiner uppenbara sig och börja bombardera "staden." De agerande, som äro utan gasmasker falla ned på "gatorna," och man får se, hur räddningsarbetet försiggår, hur de friska söka skydd i för ändamålet byggda gassäkra platser och huru gasen förstöres.

Sedan börjar striden i full utsträckning. Flygmaskiner, tanks, artilleri och gevär, allt är i verksamhet.

Man visar, hur man bringar hjälp åt de gasförgiftade under pågående strid, hur man skyddar matvaror, husdjur och dricks-vatten.

Stridsscenerna komma att bli mycket naturliga, då man fått tillstånd att förbruka ca 650 kg. (omkr. 40 pud) dynamit förutom eldvapnens brakande.

För att folk så mycket som möjligt skall bli i tillfälle att följa med "kriget," här man berett en stor mängd ståplatser till ett pris av 25 cent. Inkomsten av uppvisningarna tillfaller Gasskyddsorganisationen.

Uppvisningens stridsdel ledes av kolonel Trossi, sanitardelen av dr. Voogas och den gaskemiska delen av hr Buxhoevden.

Moskva—Nanking.

Ehuru Moskva officiellt förnekar invasionen i Mandsjuriet, meddela en rad telegram via Tokio och Shanghai om allvarliga händelser vid gränsen, där 8 kinesiska soldater och civila sårats, då ryssarna besatte Jarainorstationen 22 miles sydost om Mandsjuli.

Andra fäktningar ha ägt rum senare, i det ryssarna rycka fram i uppenbar avsikt att isolera Mandsjuli.

Trots att kineserna igångsatt en feberaktig mobilisering och sända stora truppmassor till gränsen, har Nankingregeringen givit order om blott defensiva åtgärder och överlämnar åt ryssarna att angripa. Ytterligare 20,000 man trupper äro på väg till gränsen. Andra divisioner marschera mot Harbin.

Från Tokio meddelas att sovjet givit Kina ultimatum att gå in på Rysslands villkor inom 15 dagar under hot att Ryssland eljes med 11,000 man besätter territoriet väster om Kinghanbergen.

Arresteringarna av ryssar i Mandsjuriet fortsättes. Fångelser för dem inrättas nära Harbin. De 39, som arresterats å konsulatet i Harbin, ha förklarar hungerstreik, krävande snabba rätttegångsförhandlingar.

Alla främmande korrespondenter äro ställda under censur i Mandsjuriet.

Befolkningen lämnar i massor västra Mandsjuriet. Enligt ett meddelande från Mandsjuria ha av de kinesiska trupper, vilka äro förlagda vid östbanan, 27 soldater dödats och 31 sårats vid ryska anfallet emot banan den 16 augusti. Även de ryska förlusterna uppges vara betydande. Striden fortgår alltjämt vid gränsen och kineserna sända förstärkningar till krigsskådeplatsen. Mandsjuria är öde. Alla affärer äro stängda och affärsmännen ha sänt sina lager till Harbin. Till följd av de sovjetryska anfällen i västra Mandsjuriet har befolkningen här i tusental tagit till flykten och begivit sig till Harbin. *Hbl.*

Den gångna veckan.

Dorpat-Petsehory- banan skrider mot sitt fullbordande. Redan innevarande år vill man nedlägga en del skenor, medan åter-

stoden nedlägges nästa sommar. Även broarna och banvallen måste vara färdig nästa sommar.

Så torsdagskvällen senaste vecka störtade i närheten av Reval Derulufts aeroplan U. R. S. S. — 308, som upperhåller regelbunden trafik mellan Reval och Leningrad. — När maskinen närmade sig Reval, märkte dess förare Aleksej Ivanov, att det var något fel på motorn; han försökte avlägsna felet men misslyckades och tvangs att hastigt nödlanda, varvid maskinen, på grund av terrängens olämplighet som landningsplats, ramponerades. Föraren själv ådrog sig smärre skador i huvudet, men lära dessa icke vara av livsfarlig beskaffenhet. Inga passagerare medföljde.

Enligt förljudande komma några ungerska vetenskapsmän att besöka vårt land, varvid Ungerns bildningsminister greve Klebelsberg medföljer.

Förhållandet mellan Kina — Ryssland är fortfarande i högsta grad ömtåligt, och ett krig blir, kan man säga med tämligen stor säkerhet, följden av dessa manipulationer, ty man tummar inte förgäves på varandras talamod med farliga redskap såsom fältkanoner, maskingevär m. m. Trots allt detta se politikerna allt fortfarande optimiskt på läget, men de äro nästan alltid optimistiska.

„Graf Zeppelin“ som för några dagar sedan begav sig ut på en jordenrunt-flygning har tillsvidare haft tur på resan. Sålunda landade den i Tokio på måndagen. Japaneserna voro förtjusta över „Zepi.“ Kejsar Hirohito önskade träffa dr. Eekener, zepelinens förare, strax efter landningen. Det är även första gången „Graf Zeppelin“, flyger beväpnad. Man har ombord gevär med omkr. 3000 skott samt två maskingevär. Man kan aldrig veta, vad som kan inträffa på en så lång resa över vida områden.

I Finland bildades ny regering, som har till ehuf bankdir. K y ö s t i Kallio.

I dag kl. 8 f. m. anlände till Reval två lettländska undervattensbåtar och tre minutläggare. Fartygen besvara estniska flottbesöket i Riga och komma att stanna här några dagar.

Från Moskva meddelar „Tass.“ Under den senaste tiden har medelandet utgått angående

Rysk-Kinesiska konflikten liksom Ryssland skulle ha varit den påträngande parten. Detta är emellertid oriktigt. Kina vill därigenom dölja sin skuld inför världen. „Tass“ försäkrar kategoriskt att i sammanstötningar, som redan ägt rum, har Ryssland endast handlat i självförsvar.

Farsoter kunna spridas av moln och luftströmmar. New York, aug. Regnmoln, drivande med vinden, kunna vara smittospridare, som inga karantänsbestämmelser kunna utestänga, att döma av de undersökningar, som företagits vid lantbruksinstitutet i Cambridge, Massachusetts. Huvudsakligen för att studera spridandet av växtsjukdomar har institutet med aeroplan låtit uppsamla bakterier och bakteriesporer ur de högre luftlagren. De förseglade insamlingskärlen ha först öppnats på viss höjd och sedan åter förseglats, varefter kulturer uppdrivs i universitetets laboratorier. Det har genom undersökningarna visat sig att den tunnare luften i de högre lagren alldeles icke är så bakteriefri, som man i allmänhet föreställer sig. Den är tvärtom betydligt mer infekterad än lägre liggande luftmassor. I synnerhet är bakterieförekomsten större i molnen än i underliggande luft.

Det anses troligt, att mul- och klövsjukan genom luftströmmar kan spridas långa distanser och att även människornas epidemiska farsoter på detta sätt överföras från det ena distriktet till det andra.

Medicin mot influensan funnen.

Tills dato har man icke känt någon säkert verkande medicin mot influensa.

För någon tid sedan fick hälsovårdskommisariatet i Moskva emottaga förslag till behandling av influensa av dr. Samoilov. Redan 1926 började Samoilov grundligt studera influensan. Han kom därvid under fund med att arbetare, som arbeta på ställen, där klorgas förekommer, icke insjuknade. Dylika observationer ledde honom på tanken att klorgasen måste vara det rätta medlet för att bekämpa influensan. Det visade sig att dessa antaganden även bekräftades av amerikanska pressen.

Samoilov började nu även behandla influensafall med klor. Klorgasen framställes ur mangan-syrat kalium med saltsyra.

Samoilov lät den sjuke under en halv timme inandas klorgas, och om några timmar konstaterade han, att kroppstemperaturen var normal, och att alla sjukdomens kännetecken voro försvunna. Samoilov har redan botat 640 fall. Proceduren är mycket enkel och räcker endast från en timme till en dag.

Telefonkabeln Europa — Amerika klar 1932. Innan 1929 års slut igångsattes byggandet av den länge planerade djupvatten-telefonkabeln Europa — Amerika. Enligt gjorda beräkningar skall arbetet med utläggandet slutföras under år 1932. Det anses komma att bli det hittills viktigaste framsteget i telefonväsendets utveckling.

Förut ha alla oceankablur varit telegrafkablur. Djupvattens-telefonkablur kunde ej byggas, och telefonering kontinenterna emellan var blott möjlig på trådlös väg, vilket är ofördelaktigt emedan överföring medelst kabel är vida störingsfriare och driftsäkrare än överföring per radiering. Framförallt är kabelöverföringen säker beträffande hemlighållandet, under det att trådlös överföring kan uppfångas av obehöriga.

Dr. Georg Zapf i Köln, vilken förtjänsten tillkommer att ha möjliggjort den hittills såsom omöjlig ansedd djupvatten-telefonkabeln, kom på den djärva tanken att lägga en pappersisolerad kabel i en böjlig vattentät lina av lättmetall, vilken å sin sida åter är skyddad mot havsvattnets sönderdelande verkan genom en blymetall. Försök ha visat, att dessa ihåliga linor motstå det stora trycket på oceanbotten. Därigenom har Europas förbindelse med Amerika genom en telefonkabel numera blivit tekniskt möjlig.

Kabeln skall gå från Lissabon över den västligaste delen av Azorerna och Flores till S:t Johns på New Foundland och därifrån över till amerikanska kontinenten. Förbindelseleden mellan Europa och Sydamerika blir Cardiff-Kanarieöarna-Kap Verdeöarna — Fernando Noronha — Pernambuco. Kabeln skall innehålla 4 isolerade kopparrådar. V. N.

Mussolinis „djävulsö.“

Natten till den 9 aug. flydde från fånglägret på en ö i Lipariska ögruppen tre politiska fångar.

Dessa, en f.d. italiensk folkrepresentant Lussu, universitetsprofessorn Roselli och en brorson till en f.d. italiensk premiärminister, ha obehagliga saker att berätta om sin vistelse på „djävulsön“.

Sålunda hållas de politiska fångarna tillsammans med yrkesförbrytare av alla tänkbara slag. Rätt att vara ensam för sig själv har endast Mateottis mördare Dumini. Dessa fångar föra en hemsk tillvaro, ty det beror mycket på väktarnas umgänge med fångarna.

På varje 500 landsförvista finnes 200 vakter. Det är förbjudet för de fångna att besöka offentliga institutioner. Om sommaren kl. 7 e. m. måste de redan vara inne i sina rum. Flykt är nästan otänkbar, emedan öarna bevakas ständigt av patrullerande flygbåtar. Dessutom patrullerar en kononbåt ständigt i granskaper av öarna.

De dövstummas kyrka. I Chikago finnes en av världens märkligaste kyrkor. I denna kyrka råder alltid den djupaste tystnad, ty det är dövstumma man predikar för.

De dövstummas församling därstädes grundades för femtio år sedan, men arbetet låg nere i omkr. trettio år, emedan man icke kunde finna någon herde för de dövstumma. Under tjugo år tjänstgör reverend Flick.

Apornas skräckvälde. I provinsen Pendshab i Indien ha aporna s. a. s. övertagit herraväldet. Den nyligen inträffade stora översvämningen gjorde, att aporna kommo ut ur de stora skogarna, varvid de anställde stor skadegörelse och förtärde allt ätbart, som kom i deras väg. Även människorna ha varit illa utsatta för dem.

Ett järnvägståg, som stannade vid en liten station, överfölls av aporna, vilka slog sönder vagns fönstren och rövade i övrigt allt, vad de kunde komma över.

Skolorna.

Svenska folkskolan i Reval börjar läsåret 1929/30 den 27 aug. kl. 9 f. m. Alla de föräldrar, som ännu icke anmält sina skolpliktiga barn bedes göra det ovannämnda tid. Klass. IV, V, VI komma kl. 9 och klass I, II o. III kl. 1 e. m.

I skolan har under sommarens lopp omfattande reparationsarbeten utförts. Ävenså har en del undervisnings- och åskådningsmaterial anskaffats.

Svenska föräldrar! Försumma icke att ge Edra barn svensk undervisning!

Föreståndaren.

Senaste söndag ägde lärarval rum på Nargö, varvid kommunalstyrelsen enhälligt utsåg lär. Alexander Samberg, som förut varit lärare i Vichterpal och Koris.

Georg. V. — Englands bästa skytt.

En hel del engelska skytteklubbbar ha för avsikt att i närmaste tid överlämna hedersdiplom åt konung Georg V, ty han anses vara den bästa kungliga skytten sedan Jakob I. Enligt bemälda skytteföreningar finns icke heller bland andra någon, som kan tävla med kungen.

Att umgås med gevär fick han lära sig redan vid åtta års ålder. År 1911, när han vistades en tid i Indien blev han under pågående jakt överraskad av en upphetsad tiger och fällde densamma med ett välriktat skott. En mängd noshörningar och ett par dussin leoparder har konungen fällt utan att skaka på handen.

Också en bibelförklaring.

En löjtnant blev av en präst i Medelpad bjuden till middag. Sedan den avslutats, gick prästen in i sin kammare för att taga sin sedvanliga middagslur, lämnande sin adjunkt såsom sällskap kvar åt löjtnanten. Ett längre samtal kom i gång, men så bar det sig ej bättre än att talet till slut började röra sig om andliga ting. Den unge krigaren tyckte sig därunder ha orsak att klandra ett och annat i bibeln, som adjunkten med all makt ville försvara. Samtalet blev allt livligare och till slut sade löjtnanten:

— Vad kan väl vara orimligare än detta: Om någon slår dig på ena örat, så vänd det andra till.

Adjunkten sade då att detta ej var så orimligt. Löjtnanten frågade så om han kunde visa det i gärningar, vilket prästmannen bejakade. Följden blev en rungan-de örfil. Trogen sin föresats vände adjunkten även andra sidan till och får även där ett präktigt slag. Knappt hade detta gjorts förrän han vände sig till office-ren och sade:

— Det står ock i bibeln så-lunda: Med samma mått, som i måten, skola andra mäta eder, och därmed gav han krigsbussen en örfil så att denne tumlade bak-

länges. Därefter fortsatte han: Jag har ock läst i bibeln: du skall giva ett gott mål väl skakat, stoppat och överflödande, varpå han börjar stöta peppar med löjtnanten.

Till följd av oväsendet vaknar emellertid pastorn. Förvånad över oväsendet, öppnar han dörren och frågar vad som försiggick.

Den mörbultade och skamflata löjtnanten sade då: — Vi förklara bara några svårare språk i bibeln.

Henry Ford i penningknipa.

Henry Ford var nyligen i allvarlig penningförlägenhet och måste sätta sig i personlig skuld

Beloppet uppgick dock endast till 10 öre till ett frimärke, och långivaren har nu fått sitt tillgodo-havande i check, den första som bilkungen under de sista fem åren personligen har under-tecknat. Även om man kan förmoda, att det finns täckning i banken, kommer checken dock icke att presenteras till inlösning. Ågaren kommer att behålla den som ett minne av det historiska ögonblick, då han lånade Henry Ford pengar.

S:t Mikaelsskyrkan.

Sönd. den 25. aug. kl. 10,30 f. m. svensk gudstjänst.

Med sorg tillkännagives att vår kära son och broder

Gunnar Frans Ambrosen

född d. 12. X. 1914 genom drunkningsolycka omkom vid hemmets strand den 20. aug. 1929.

Till stor saknad för oss Erika, Märta, Anna och Artur Ambrosen.

Lärarval.

Val av lärare till folkskolans i Höbring V:te klass försiggår tisdagen den 27 aug. kl. 10 f. m. å kommunalhuset i Rickholtz.

Kommunalstyrelsen.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

SHELL

BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin, Ekorre, Hare och Kanin uppköpas till allra högsta pris.

Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsakligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4.

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.

Post-telegram- & telefonadress: Stora Hotellet, Linköping. Intern. hotellcode. 38 rum med 50 bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel, rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2.50 kr. Middag ar 3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

Jönköpingsstads och läns sparbank

Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor i Jönköping, Huskvarana, Norrahammar, Smålands Taberg.

Stadshotellet E S L Ö V.

Fullständig spritservering.
Förstklassigt kök.

Ny ägare L. Pehrsson.

EGONLINEN uppehåller regelbunden trafik Göteborg med alla mellanliggande svenska namnar till KARLSKRONA—DÄNZIG—LIBAU—RIGA—REVAL—HÄLSINGFORS.

Stadshotellet i

LINDESBERG

REKOMMENDERAS

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17. Norrköping
Rekommenderas

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningskola

Tel. 771-08 Grevturegatan 13

(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt utval av Västenaspetsar. Motiv och Kragar. Besällningar å linneutstyrlar. Order till landsorten expedieras omgående.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

FISKARE!

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÅTMOTOR
INHEMSKT MOTORBRÄNSLE!

Om ej, så försök vår

TRAKTORBENSIN

(för fotogenmotorer)

DÄRIGENOM SPARAR NI PENGAR,

ty den är billig, kraftigare än fotogen och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet

(Svensk Konsession)

Tönismägi l. TALLINN Telefon 6

SVEDALA

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul,
Skottkärrshjul,
Kokillgods,
Stålgjutgods.

Aktiebolaget

Abjörn Anderson

Post- & Telegrafadr. Rikstelefon:

SVEDALA, GJUTERIJET. 52, 76, 203, 4, 608 183.

REPRESENTANT CARL JÖNSSON

Postkast 38 REVAL Telef. 1536